

Houtense Hodoniemen.nl

Sander van Scherpenzeel

De 5 Heemsteedsebruggen

Zaterdag 7 februari 2015 - Ik ben ben nog steeds bezig met de straten aan de oostkant van Nieuwegein en de westkant van de gemeente Houten. Hierbij wil ik met jullie iets opmerkelijks delen. In het onderzoek wat ik de afgelopen weken doe, heb ik in bovenstaand gebied waar ik nu onderzoek, maar liefst 5 bruggen of historische bruggen gevonden die de naam van Heemstede in zich hebben.

1. Heemsteederbrugge

Deze brug kom ik in een akte uit 1737 tegen. Als George de Villegas 1 morgen hooiland verkoopt aan Esaye Gillot. De toenmalige eigenaar van kasteel Heemstede. In 1752 wordt de brug weer vermeld bij de boedelscheiding na het overlijden van Esaye Gillot. De geërfden zijn zijn zoons. Esaye en Jacques Gillot. Uit de akte van 1737 wordt ook een gemachtigde Willem Schimmel genoemd. Na wat zoek werk op hisgis.nl van Ad van Oostroom, kom ik er achter dat deze zekere Willem Schimmel land had aan de Koedijk. Op de huidige grond waarop nu het Van Der Valk Hotel Houten gebouwd is. De twee weteringen die daar bij elkaar komen zijn de Wulfsewetering en de Houtensewetering. Dan moet het vrijwel gaan om de Heemstederbrugge over de laatst genoemde wetering. Aansluitend op de Hoonkade.

2. Heemstederbrug in polder Klein Vuylcop

In Het Utrechts Archief word in het archief van het kapittel Sint Jan melding gemaakt van een Heemstederbrug bij de wipwatermolen in polder Klein Vuylcop. Nu de huidige grond waarop bedrijventerrein Het Klooster in Nieuwegein wordt gebouwd. Het zijn archiefstukken uit de 17de en 18de eeuw. Ik weet vrijwel zeker waar deze wipwatermolen gestaan heeft. Maar hoe het dan zit met die Heemstederbrug. En waar deze overheen liep moet ik in de stukken die ik heb over gefotografeerd nader onderzoeken.

3. Heemsteedsebrug in de Overeindseweg

In het archief van het waterschap Overeind in Jutphaas wordt in de negentiende eeuw melding gemaakt in de stukken over de Heemsteedsebrug. Die ligt in de Overeindseweg over de Heemsteedsewetering heen. Al vanaf het jaar 1811 is er meerdere malen een aanbesteding om de weg van nieuwe zand te voorzien en zelfs een keer vanaf het landgoed Groenendaal in Jutphaas helemaal tot aan de Heemsteedseweg uit te graven en te voorzien van nieuw zand.

4. De Heemstederbrug/Plofsluisbrug of Heemsteedsebrug

Deze brug kennen de inwoners van Nieuwegein, Houten en Utrecht misschien wel het beste. Dit is het grote betonnen gevaarte over het Amsterdam Rijnkanaal. Gebouwd maar nooit afgebouwd in de jaren 1939 en 1940. De rede voor het niet afbouwen ligt in het feit dat nazi Duitsland Nederland binnenviel in 1940. De Plofsluis wat het in feiten is. Had als zorg om het kanaal af te sluiten van het doorgaande vaarverkeer naar Amsterdam. Dit deed men door de grote compartimenten te vullen met puin. En als er dan gevaar dreigde. Kon men de vloer die over het kanaal lag opblazen met munitie. Zodat al dat puin in de het kanaal terecht kwam. Maar de afsluiting was was nog belangrijker om water binnen de grenzen te houden. Van wat als land geïndeerd was ten oosten en ten zuiden van de stad Utrecht. Zodat het water niet weg kon vloeien. Land wat geïndeerd was, was te laag om op te varen en te ondiep om er met paard en wagen doorheen te rijden. Je zag nimmer waar de sloot of de weg liep. Dus was het allemaal heel onhandig.

Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed [CC BY-SA 3.0 nl (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/nl/deed.en>)], via Wikimedia Commons

Sinds februari 1978 is de Nieuwegeinse schietvereniging Ultrajectum in de Plofsluis ondergebracht. Waar ze nu nog steeds zitting houden. Rijkswaterstaat heeft een groot bord op de Plofsluis gezet met de naam Heemstederbrug erop. Terwijl in het vastgoed systeem van de gemeente Nieuwegein de naam Heemsteedsebrug bekend is.

5. De Nieuwe Heemsteedsebrug

Deze brug momenteel in aanbouw bij de Plofsluis in Nieuwegein. Word in de zomer van 2015 geopend. De brug herstelt de historische verbinding met Houten ten opzichten van Jutphaas. Tot het jaar 1980 vormde de Plofluisbrug of Heemsteedsebrug de doorgaande verbinding van Houten naar Nieuwegein. Via de Overeindseweg en de Langeweg kon men zo Houten bereiken. Omdat de Plofsluis die over het Amsterdam Rijnkanaal gebouwd is te nauw geworden was voor de binnenvaart schepen om eronder door te varen. Besloot men het kanaal te verbreden te ten oosten van de Plofsluis. Dit uitgraven gebeurde in de jaren 1979 en 1980. Maar door de verbreding op dit stuk verloor Houten zijn directe verbinding met Nieuwegein. Daarom werd enkele honderden meters ten noorden van de Plofsluis een nieuwe brug gebouwd, de Nieuwegeinsebrug. Het talud van deze brug is gemaakt van zand wat uit het kanaal gekomen is.

In het kader van het herstel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie werd vanaf 2007 begonnen met het herstellen van de forten rondom Utrecht. Zo ook de verbinding met Houten en Nieuwegein. Door middel van de nieuwe gebouwd fiets- en voetgangersbrug over het kanaal. Aansluitend in het westen op de Heemsteedsebrug en in het oosten op de Heemsteedsekanaaldijk en de Overeindseweg. De brug gaat in de zomer van 2015 open. En zal ook onder anderen een kortere verbinding gaan worden voor fietsers en wandelaar tussen Nieuwegein en Houten. Maar ook voor recreanten. Die een dagje de Nieuwe Hollandse Waterlinie aan het ontdekken zijn. De brug heeft zijn naam gekregen bij het besluit van het college van burgemeester en wethouders van Nieuwegein op 2 juli 2012.

Copyright © Houtensehodontiemen.nl

Alle auteursrechten ten aanzien van deze pagina's worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets van deze pagina's mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbenden.